

Lausunto

23.08.2024

Asia: VN/7057/2024

Lausuntopyyntö luonnoksesta hallituksen esitykseksi laiksi tupakkaverosta annetun lain liitteen muuttamisesta

Lausunnonantajan lausunto

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

23.8.2024

Asia: VN/7057/2024; hallituksen esitys tupakkaverolain muuttamiseksi,

Tupakkateollisuusliitto kiittää mahdollisuudesta lausua asiasta.

Veronkorotusten ajoittamisesta

Teollisuuden tuotanto- ja toimitusketjut ovat pitkiä ja ulottuvat Suomen ulkopuolelle. Koska verolainsäädäntö edellyttää valmistajilta hintamerkintöjä, veronkorotusten toteuttaminen vaikuttaa myös koko tuotanto- ja toimitusketjuun. Näin ollen on tärkeää, että veroja korotettaessa huomioitaisiin ja taattaisiin teollisuuden toimijoille riittävä aika toteuttaa vaaditut muutokset.

Joulukuulle arvioitu 450 miljoonan euron tupakkaverosuoritus vaikuttaisi olevan laskettu sen perusteella – ja sen varaan – että teollisuus toisi lokakuuhun mennessä maahan jälleen kuuden kuukauden menekkiä vastaavan määrän tuotteita ja siirtäisi ne verorajan yli lokakuussa, jolloin joulukuussa tulisi maksuun näiden tuotteiden valmisteverot. Koska veronkorotus tulee poikkeuksellisen aikaisin ja sitä koskeva hallituksen esitys on annettu poikkeuksellisen myöhään, julkisuudessa ollut ennakkovarastoinnin mittakaava on huomattavasti yliarvioitu.

Muutoinkin pidämme erikoisena, että valtiovarainministeriö sisällyttää omiin suunnitelmiinsa teollisuuden ennakkovarastoinnin, eli käytännön, jolla tupakkayhtiöt voivat välttää veronkorotuksen siirtämisen kuluttajahintoihin. Teollisuuden ennakkovarastointi on käytäntönä kielletty tai verotusmenettelyllä tehty mahdolliseksi lähes kaikissa muissa EU-maissa. Esitämme, että myös Suomi, muita EU-maita vastaavasti, kieltäisi tai rajoittaisi tupakkatuotteiden veronkorotuksia edeltävää ennakkovarastointia.

Verottomasta maahantuonnista ja laittomasta kaupasta

Teollisuus on seurannut vuodesta 2008 verotonta maahantuontia ja laitonta kauppaa tutkimuksella, jonka metodina on kerätä suurista suomalaiskaupungeista poisheitettyjä tupakkatuotepakkauksia ja tilastoida löydökset mm. alkuperämaan mukaan. Koemme tärkeänä kertoa, että tuoreimmat tutkimustulokset ovat hälyttävät. Ulkomaisten pakkausten osuus on mittaushistorian suurin, 26.9 %. Tuotevääreännösten osuus on sekin ennätyskellisen suuri, 2.3 %.

Arvonlisäveron ja valmisteverojen korotukset voivat ainoastaan lisätä painetta verottoman maahantuonnin kasvulle. Samaa painetta luovat inflaatio, kitulias talouskasvu sekä kasvava työttömyys. Muistutamme myös, että tupakkatuotteiden salakuljetus on osa järjestäytyneen rikollisuuden liiketoimintaa kautta maailman, myös Suomessa. Tuotot ovat korkeat, riskit pienet ja tupakkatuotteiden salakuljetus rahoittaa muuta järjestäytyneen rikollisuuden toimintaa.

Eryisesti tuotevääreännösten kasvanut osuus viittaa järjestäytyneeseen rikollisuuteen, koska tavallisilla kansalaisilla ei ole pääsyä tuotevääreännöksiin. Viime vuodet järjestäytyneet salakuljetus on keskittynyt nuuskaan ja sähkösavukkeisiin, mutta viimeisimpien vuosien tutkimukset näyttävät että toiminta on kiihtynyt myös savukkeissa. Tätä trendiä kirittää nikotiinipussien laillistaminen ja seurannut laittoman nuuskamarkkinan kutistuminen.

Haluamme nostaa esiin yhteyden korkeiden tupakkaverotuksen ja suuren laittoman kaupan välillä, ja pyydämme hallitusta ottamaan tämän huomioon asettaessaan tupakkaverokalenteria tulevaisuudessa.

Lopuksi

Yleisesti tupakkaverotuksen tavoitetila jää hallituksen esityksestä epäselväksi. Huolimatta siitä, että korotuksia perustellaan tupakoinnin vähentämisellä, ulkoishaittojen kustannusten kattamisella ja fiskaalisin perustein, esitetyt toimet ovat vajaavaisia ja osittain tavoitteiden vastaisia.

Esityksessä tavoitellaan ensi vuodelle 50 miljoonan euron lisäkertymää. Samaan aikaan tupakkaveron häviö harmaan markkinan kautta on liki 400 miljoonaa. Toimenpiteitä tupakkaverotuksen terveystoimittisten ja fiskaalisten tavoitteiden saavuttamiseksi on välttämätöntä tarkastella laajemmin kuin pelkillä tupakkaveron tasokorotuksilla.

On yleisesti tiedossa, että kertaluontoiset haittaverojen suuret korotukset ovat tehokkaampia kulutuksen hillitsemiseksi kuin pienet jaksottaiset tasokorotukset, verokertymän kasvattamisesta puhumattakaan. Jaksottaiset korotukset ovat myös hallinnollisesti raskaampia sekä yrityksille että viranomaisille. Tästä huolimatta esitetään nimenomaan jaksottaisia pieniä korotuksia ja sallitaan toimialan ennakkovarastoinnilla siirtää hinnankorotuksia, mikä viivyyttää sekä fiskaalisten että terveystoimittisten tavoitteiden saavuttamista.

Kunnioittaen,

Farid Hamadi,

Puheenjohtaja, Tupakkateollisuusliitto Ry

Mäkinen Lauri

Tupakkateollisuusliitto Ry - Puheenjohtaja Farid Hamadi